

Przyroda

Przyroda

Do atrakcyjnych krajobrazowo

terenów o randze regionalnej występujących na terenie gminy Żelechów należą:

- Uroczysko Wygoda na południe od Żelechowa,
- dolina rzeki Żelechówki na północ od miasta,
- las na zachód od miejscowości Władysławów,
- kompleks leśny koło miejscowości Kalinów.

Występujące na terenie gminy Żelechów **obszary leśne** cechują się dużą różnorodnością. Największą lesistością charakteryzują się północno-wschodnie i południowo-zachodnie tereny gminy. Centralna część gminy włącznie z miastem Żelechów pozbawiona jest dużych kompleksów leśnych. Większość terenów leśnych stanowią lasy prywatne, z wyjątkiem Uroczyska Wygoda, które jest lasem państwowym. Wśród kompleksów leśnych występują: bory mieszane, lasy mieszane, bory świeże oraz niewielkie powierzchnie boru bagiennego. Dominującymi gatunkami drzew są: sosna, dąb, brzoza i osika. Najstarszymi drzewostanami na terenie gminy są dębiny, które najliczniej występują w okolicy wsi Łomnica. Gospodarkę leśną na terenie gminy prowadzi Nadleśnictwo Garwolin obręb Małamówka.

Na terenie gminy nie występują obszary o międzynarodowej i krajowej randze przyrodniczo-krajobrazowej, a także obiekty wchodzące w skład Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych. Do projektowanych obszarów chronionych zalicza się:

- „Kalinowski Bór” (rezerwat krajobrazowo-leśny), który objąłby północną część boru między Podlesiem a Kalinowem i Gonitwilkim-lasem, zróżnicowany przyrodniczo, obejmujący chronione gatunki flory i fauny;
- „Wygoda” (rezerwat leśno-florystyczny) obejmujący południową część Uroczyska Wygoda z wyszczalonym torfowiskiem i znaczną różnorodnością drzewostanów oraz zespołów legowycy ptaków leśnych.

Obecnie ochroną prawną na terenie miasta objęty jest **park zabytkowy**. Jest to park krajobrazowy z 2. poł. XVIII w. Zajmuje powierzchnię 7,8 ha, z czego ok. 1 ha stanowią wody otwarte. Jego kompozycja łączy w sobie regularny układ osiowy z krajobrazowym, nawiązując do stylu angielskiego. Elementem centralnym parku jest pałac i oficyna. Od bramy wjazdowej w kierunku głównego wejścia pałacu prowadzi szeroka aleja obsadzona lipami, przechodząca przed budynkiem w kolisty gazon. Za pałacem znajduje się obszerna prostokątna polana. Szczególnie duże walory krajobrazowe posiada północno-zachodnia część parku z dwoma stawami przedzielonymi groblą. W drzewostanie dominują gatunki rodzime – graby, kłony i lipy. Wśród drzew obcych szczególnie duży udział mają dwa gatunki – robinia akacjowa i kasztanowiec biały. Układ roślinny parku wzbogacają ponadto pojedyncze okazy płatanu klonolistnego, igliczni trójcierniowej, kłonu srebrnego, świerka kłującego, choiny kanadyjskiej, czeremchy amerykańskiej. Najstarsze drzewa w parku pochodzą z 2. poł. XVIII w.

W centralnej części Żelechowa znajduje się **park miejski** założony w latach 50. XX w. Szatę roślinną parku stanowią drzewa oraz grupy krzewów. Nieutwardzoną powierzchnię terenu pokrywa murawa trawiasta. Przez obszar parku przebiegają cztery główne alejki pieszce zbiegające się w centralnym miejscu. W północnej części parku znajduje się plac zabaw. W części zachodniej umieszczona jest płyta pamiątkowa informująca o istniejącej tutaj do 1944 r. murowanej synagodze. Na terenie miasta i gminy Żelechów znajdują się **4 pomniki przyrody**, którymi są pojedyncze drzewa lub występujące grupowo twory przyrodnicze o szczególnej wartości kulturowej, historycznej bądź krajobrazowej. Istniejące pomniki przyrody obejmują ochroną łącznie 29 drzew z 4 gatunków.

Lokalizacja pomnika przyrody	Obiekt poddany ochronie	Nazwa gatunkowa obiektu
Żelechów - teren parku zabytkowego	grupa drzew	lipa drobnolistna – 2 sztuki płatan klonolistny
Stefanów - w pasie drogi Stefanów-Gończyce	drzewo	lipa drobnolistna - 12 sztuk
Stefanów - 80 m od drogi Stefanów-Kębiłów	grupa drzew	jałowiec pospolity - 13 sztuk
Władysławów	drzewo	dąb szypułkowy

Źródło: *Rozporządzenie Nr 4 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 marca 2009 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie Powiatu Garwolińskiego.*

Do gatunków roślin objętych

ochroną całkowitą występujących na terenie gminy Żelechów należą: widlak goździsty, rosziczka okrągłolistna, goryczka wąskolistna, lilia złotogłów, mieczyk dachówkowaty, podkolan biały. Teren gminy jest również bardzo bogaty pod względem fauny. Występują tu liczne **gatunki zwierząt chronionych**: nocek, kret, ryjówka aksamitna, ryjówka malutka, rzęsorek rzeczek, żbielek białawy, lasica, wiewiórka. Wiele gatunków ptaków zakłada swoje legowiska na terenie gminy. Na szczególną uwagę zasługują: krogulec, rybitwa białoczelna, przepiórka, należące do gatunków silnie zagrożonych wyginięciem (2 stopień zagrożenia). Występują także inne gatunki zagrożone wyginięciem (3 stopień zagrożenia), takie jak labędź niemy, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, świergotek łąkowy, kruk, sowa uszata oraz wiele gatunków ptaków o 4-5 stopniu zagrożenia wyginięciem. Na obszarze gminy istnieje niewiele zbiorników wodnych mających podstawowe znaczenie dla rozmnażania płazów. Do chronionych gatunków płazów występujących na obszarze gminy należą: kumak nizinny, ropucha zielona, rzekotka drzewna, ropucha szara, traszka grzebieniasta.